

Nr 128.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående upplåtelse till aktiebolaget Stockholmstelefon av nyttjanderätt till visst område av förra komministersbostället Solberga nr 1 i Brännkyrka församling; given Stockholms slott den 12 december 1919.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed inhämta riksdagens yttrande, huruvida från förra komministersbostället Solberga nr 1 i Brännkyrka församling må till aktiebolaget Stockholmstelefon såsom tomt för marketenteribyggnad upplåtas visst i bilagda protokoll närmare angivet område att av bolaget under nyttjanderätt innehavas, så länge området varder för angivet ändamål använt och laga hinder ej möter samt under de villkor i övrigt, som Kungl. Maj:t må äga att bestämma.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 december 1919.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
 Statsråden: PETERSSON,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 UNDÉN,
 THORSSON,
 HOLMQUIST,
 OLSSON.

Upplåtelse till aktiebolaget Stockholmstelefon av visst område av förra komministersbostället Solberga nr 1 i Brännkyrka församling.

Departementschefen, statsrådet Olsson anförde härefter:

Hos Kungl. Maj:t har aktiebolaget Stockholmstelefon anhållit om tillstånd att antingen till skäligt pris inköpa ett å skrivelsen bifogad karta närmare angivet område tillhörande förra komministersbostället Solberga nr 1 i Brännkyrka församling i Stockholm eller att få arrendera området på så lång tid, som tomten av bolaget komme att användas för visst uppgivet ändamål. Till stöd för denna ansökning har bolaget anfört huvudsakligen följande:

Vid Älvsjö villasamhälle har bolaget utfört en industrianläggning för tillverkning av telefonkablar m. m., vilken anläggning är i verksamhet sedan år 1917 och inom närmaste tiden kommer att avsevärt utvidgas. Fabriksområdet gränsar intill komministersbostället Solbergas ägor. För arbetarna vid fabriken har bolaget för avsikt att uppföra en byggnad, inrymmande matsalar, rekreationsrum m. m. Denna byggnad bör helst förläggas utanför fabriksområdet men så nära därintill som möjligt. Den

lämpligaste platsen härför är belägen invid fabriken inkörsport å komministersboställets ägor, vilken plats å kartan är betecknad med bokstäverna ABC.

Visserligen äger bolaget stora tomtområden inom Älvsjö villasamhälle, vilka områden inköpts för att säkerställa utvidgningen av fabriksrörelsen och bereda bostäder åt arbetspersonalen. Å dessa områden finnes emellertid icke någon lämplig plats för uppförande av den nu ifrågasatta byggnaden, då densamma bör vara så belägen, att arbetarna före arbetets början lätt kunna inlämna sina matbehållare i köket, så att desamma kunna uppvärmas och iordningställas till måltidsrasterna. Det ifrågavarande området omfattar endast cirka 12,000 kvm., och utgöres en stor del därav av berg, varför det utan olägenhet synes kunna avskiljas från boställets ägor.

Över denna framställning har yttrande inhämtats av Brännkyrka församling, som genom beslut å kyrkostämman den 13 december 1918 i enlighet med kyrkorådets i församlingen förslag tillstyrkt bifall till framställningen, under förutsättning att, i händelse av försäljning, värdesättning av marken skedde genom skiljemän eller efter överenskommelse, att, i händelse av upplåtelse genom arrende, den årliga arrendesumman fastställdes efter räntan å egendomsvärdet, att garantier lämnades för tillfredsställande anordningar för vattenavlopp från prästgården angränsande mark, att skälig skadeersättning gäves den nuvarande arrendatorn av bostället för möjligen uppkommande olägenhet genom egendomens styckande och för förlust av två års gröda å området i fråga samt att, därest överenskommelse om berörda ersättning ej kunde träffas, ärendet åter hänskötes till församlingen för underhandlingar med arrendatorn.

Stockholms stads konsistorium och överståthållarämbetet hava i respektive den 29 december 1918 och den 22 januari 1919 dagtecknade infortrade yttranden tillstyrkt bifall till ansökningen på de av Brännkyrka församling angivna villkoren.

Kammarkollegium har i utlåtande den 18 februari 1919 under följande motivering förklarar sig förhindrat tillstyrka bifall till förevarande ansökning:

Då någon omständighet, som jämlikt 62 § ecklesiastik boställsordning kan föranleda medgivande till försäljning, icke beträffande här avsedda jordområde synes föreligga, torde Kungl. Maj:t finna bolagets framställning i denna del icke böra vinna avseende. Alternativt har bolaget anhållit att få arrendera området på så lång tid, som detta av bolaget användes för det avsedda ändamålet. Dylika permanenta nyttjanderättsupplåtelser från ecklesiastika boställen torde emellertid hittills medgivits endast för allmänna, närmast kommunala eller kyrkligt kommunala ändamål men icke för enskilda företag, vilka alltså i förekommande fall varit hänvisade att söka vanligt arrende på begränsad tid. I varje fall läser ett tillmötesgående av bolagets ansökning icke vara tillräckligt för vinnande av bolagets syfte med mindre boställets arrendator medgivit avstående av sin nyttjanderätt till området, vartill han emellertid, enligt vad av handlingarna framgår, icke är villig.

Med anledning av vad sålunda i ärendet förekommit har aktiebolaget Stockholmstelefon i förnyad, den 31 mars 1919 dagtecknad ansökning under åberopande av de skäl, bolaget förut andragit, hemställt om proposition till 1920 års riksdag och kyrkomöte med framställning om rätt för bolaget att få till skäligt pris inköpa ifrågavarande område.

Hörda över sistberörda ansökning hava Brännkyrka församling, enligt beslut å kyrkostämma den 27 maj 1919, kyrkoherden därstädes J. Lindskog, Stockholms stads konsistorium och överståthållarämbetet förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall till ansökningen.

På föranstaltande av kammarkollegium har överståthållarämbetet därefter låtit i vederbörlig ordning värdera det till försäljning ifrågasatta området; och har detsamma, därå några åbyggnader icke voro uppförda och som bestode till omkring $\frac{3}{4}$ av åker och $\frac{1}{4}$ av bergsmark, uppskattats till ett genomsnittsvärde av 1 krona 75 öre per kvadratmeter, vadan värdet å området i dess helhet skulle utgöra 21,000 kronor.

Anmodad att yttra sig i ärendet har arrendatorn av bostället J. Nilsson — med förmälan att han, som arrenderade bostället till den 1 maj 1921, då nu löpande löneregleringsperiod för prästerskapet i församlingen utginge, skulle lida avsevärd förlust och skada genom meromnämnda områdes upplåtande till bolaget — yrkat, att ansökningen måtte lämnas utan bifall.

I utlåtande av den 21 oktober 1919 har slutligen kammarkollegium förklarat sig avstyrka bifall jämväl till bolagets sist omförmälda ansökning samt till stöd härför anført följande:

Enligt kollegii uppfattning bör det icke ifrågakomma att tillmötesgå i rent privatekonomiska intressen grundade framställningar om att få förvärva prästerskapet anslagen jord, därest icke tillika ur det allmännas synpunkt vägande skäl tala för en försäljning. Vad den nu föreliggande ansökningen beträffar kan kollegium för sin del icke finna, att något sådant skäl föreligger. Såvitt av handlingarna kan slutas, torde vid en försäljning av ifrågavarande område icke vara att påräkna vare sig någon avsevärt hög köpeskilling eller eljest några förmåner för bostället. Tvärtom torde, enligt vad av vederbörande arrendators yttrande synes framgå, viss olägenhet för bostället komma att uppstå, därest området försäljes.

Departementschefen.

I likhet med kammarkollegium finner jag ej sådana skäl föreligga, som kunna föranleda bifall till bolagets framställning att få med äganderätt förvärva det med ansökningen avsedda området av nämnda komministersboställe. Däremot synes bolagets alternativa begäran att få arrendera området böra vinna beaktande. Fastän nyttjanderättsupplåtelser på obestämd tid från ecklesiastika boställen hittills torde hava medgivits allenast för tillgodoseende av allmänna intressen, synas mig nämligen med

hänsyn till det behjärtansvärda sociala syfte, som ifrågavarande markupp-låtelse är avsedd att tjäna, i förevarande fall vara anförda så vägande skäl för ett undantag från denna regel, att ett dylikt undantag är fullt försvarligt. Då det emellertid här gäller ett avsteg från hittills gällande praxis, att endast för allmänna ändamål tillstånd lämnas till jordupp-låtelse på obestämd tid från ecklesiastikt boställe, anser jag erforderligt, att riksdagen och kyrkomötet sättas i tillfälle att yttra sig i ärendet. Det torde emellertid vara riktigast, att åt Kungl. Maj:t överlåtes att bestämma de närmare villkor, under vilka en eventuell upplåtelse må medgivas.

På grund av det anförda hemställer jag alltså för närvarande,
att Eders Kungl. Maj:t täcktes inhämta riksdagens ytt-rande, huruvida från förra komministersbostället Solberga nr 1 i Brännkyrka församling må till aktiebolaget Stock-holmstelefon såsom tomt för marketenteribyggnad upp-låtas ovan angivna område att av bolaget under nytt-janderätt innehavas, så länge området varder för angivet ändamål använt och laga hinder ej möter samt under de villkor i övrigt, som Kungl. Maj:t må äga att bestämma.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition av den lydelse; bilaga vid detta protokoll utvisar, avlåtats till riksdagen.

Ur protokollet:

Em. G:son Bergman.
